de Panorama

Rebellenclub

WEEKBLAD VOOR DE JEUGD

TWEEDE JAARGANG
No 21 — 25 MEI 1951

Alleen voor
abonné's van
PANORAMA
5 ct.

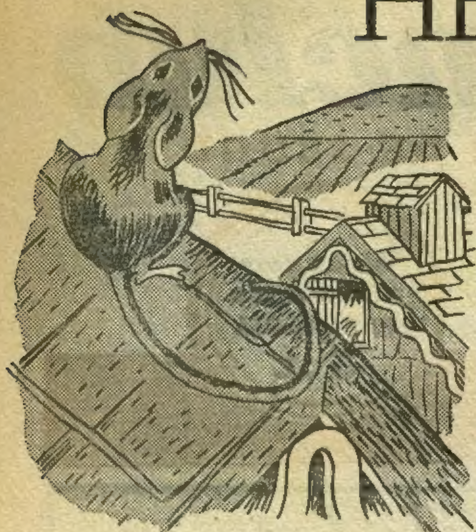

MAXIMUM
SNELHEID
10 KM

SJIMPIE KRIJGT FIETSLES

HET MUISJE,

dat naar de maan verlangde

Knabbeltje woonde met zijn vader en moeder in een lekker warm holletje onder de keukenvloer van boer Peters. Het was daar voor de muizenfamilie lang geen slechte plaats om te wonen, want als de boer en zijn vrouw 's avonds naar bed waren, vonden de muisjes alleen al in de keuken voldoende restjes om hun buikjes rond te eten. En verder waren er nog de graanzolder en de kelder, waar ze zich te goed konden doen. Maar dan moesten ze altijd erg oppassen voor Timmy, de kater, die 's nachts door het huis zwierf.

Geen wonder, dat vader en moeder Muis hun Knabbeltje nog wat te klein vonden om hen op hun nachtelijke tochten te vergezellen. Hij zeurde er anders vaak genoeg om.

„Moeder, wanneer mag ik toch eens mee op kaasjacht?" vroeg hij dan. „Als u ja zegt, vindt vader het ook vast goed." Maar moeder Muis schudde beslist haar hoofd.

„Nee, jongen, blijf jij nog maar in de buurt van ons holletje. Je hebt nog niet voldoende ervaring voor zulke grote tochten. Later, als je groot bent...."

En dan zuchtte Knabbeltje maar weer eens en ging in zijn nestje liggen dromen van bergen heerlijke, goudgele kaas. Want sinds hij, toen hij baby af was, voor het eerst kaas geproefd had, was hij daar zo stapelgek op geworden, dat hij er elke nacht van droomde.

Grauwstaart, zijn neef, die in een holletje dicht in de buurt woonde, plaagde Knabbeltje er graag mee.

„Kom eens hier," zei hij op zekere dag met een geheimzinnig gezicht tegen zijn neefje, „dan zal ik je eens vertellen, waar je een stuk kaas kunt vinden waar je van achterover rolt, zo groot is het."

Knabbeltje spitste zijn oortjes. „Kaas!" zei hij verrukt. „Waar??"

„Nu, ik zal het je zeggen, maar het blijft een geheim tussen ons tweetjes, hoor," zei Grauwstaart.

En hij fluisterde Knabbeltje in het oor: „Waarom ga je niet naar de maan? Die is helemaal van kaas gemaakt, heerlijke zachte, goudgele kaas."

„De maan?" vroeg Knabbeltje verrast. „Maar hoe kom ik daar?"

„Ja, dat zul je zelf moeten uitzoeken," antwoordde Grauwstaart, terwijl hij met zijn poot langs zijn neus wreef. „Het is al mooi genoeg, dat ik je mijn geheim verteld heb, vind je ook niet?"

„Ja, ja," stotterde Knabbeltje, „maar hoe moet ik er komen?"

„Tut, tut, klein Knabbeltje," zei Grauwstaart, „ik moet er vandoor. Op kaasjacht, weet je." En weg was hij.

„Lieve help," mompelde Knabbeltje. „De maan is helemaal van goudgele kaas gemaakt. Grauwstaart heeft het zelf gezegd. Maar ik mag het niemand vertellen." Hij was zo opgewonden, dat hij in een kringetje rondrende. „Ik moet er vanavond nog bij zien te komen, ja, ja."

Hij kon nauwelijks wachten tot het avond geworden was en zijn vader en moeder de deur uit waren. Stilletjes kroop hij zijn holletje uit en trippelde over de keukenvloer naar buiten. Daar, in de lucht, zag hij de maan, groot en rond en mooi geel van kleur. Ze scheen op het dak van de boerderij aan de overkant te rusten.

Daar moet ik toch best bij kunnen komen, dacht Knabbeltje en besloot de tocht te ondernemen. Vlug rende hij naar de overkant en begon te klimmen, net zolang tot hij hijgend boven op 't dak aankwam. Maar.... toen was de maan daar niet langer! Ze was nu heel ver weg ergens in de lucht. Wat een teleurstelling! Knabtje rende terug naar de grond en keek opnieuw omhoog. Kijk, nu was de maan weer teruggekomen op het dak, maar ze stond nu wat meer naar rechts.

„Ik probeer het nog eens," zei Knabbeltje vastbesloten. „En deze keer zal ik heel goed uitkijken, dat ik in de juiste richting loop."

Maar.... bovengekomen, moest hij opnieuw vaststellen, dat de maan van plaats veranderd was. Ze stond nu weer ergens ver weg in de lucht.

Arme Knabbeltje! Hij begreep niet, dat de maan daar al die tijd geweest was en dat het maar léék, of ze op het dak rustte.

Hij probeerde het nog eens en nog eens. Ten slotte was hij zo doodmoe, dat hij het moest opgeven.

Morgen komt er weer een dag, troostte hij zichzelf, terwijl hij uitgeput in zijn nestje rolde.

Gelukkig zag hij de volgende avond weer kans, ongemerkt naar buiten te glippen. Maar hoe hij ook in de lucht keek, er viel geen maan te bekennen! Juist toen hij het wou opgeven en maar naar huis teruggaan, kwam de maan langzaam achter een wolk te voorschijn geschoven. Maar deze keer scheen ze op de bovenste tak van de eikeboom te komen rusten.

„O," lachte Knabbeltje opgelucht, „daar kan ik makkelijk bijkomen." En hij haastte zich de boom in.

Toen hij echter bij de bovenste tak gekomen was, was de maan daar niet te vinden. Het leek wel, of ze hem hoog in de lucht stond uit te lachen.

„Wat moet ik toch beginnen?" zuchtte Knabbeltje. „Ze gaat er elke keer vandoor. Ik geloof, dat ik maar naar huis ga en er nog eens goed over nadenk. Er moet toch iets op te vinden zijn, dat ik van die heerlijke kaas kan proeven."

De volgende avond zag Knabbeltje geen kans weg te komen, want Timmy, de kater, zwierf in de buurt rond. Maar de dag daarop nam hij opnieuw zijn kans waar.

Nu wachtte hem echter al direct een onaangename verrassing. Want de maan was niet langer een grote, ronde bal. Aan een kant was er namelijk een stukje af! Daar moet iemand aan geknabbeld hebben, dacht 't muisje. En dat kan niemand anders dan Grauwstaart gedaan hebben. Wat gemeen van hem! Ik zal het hem morgen zeggen ook.

Maar wie zich de volgende dag liet zien, geen Grauwstaart.

De maan bleek alwéér een stukje kleiner geworden te zijn. En dat ging zo maar door! Elke keer was er weer een stukje afgeknabbeld. Op 't laatst bleef er nog maar 'n heel smal schijfje over. Het was om dol te worden!

Toen, op zekere avond, was er van de maan helemaal niets meer over! Knabbeltje wachtte, of ze misschien nog ergens achter een wolk vandaan zou komen, maar neen!

Wat gemeen van Grauwstaart. Knabbeltje huilde bijna van spijt en woede. Hij was zo verontwaardigd, dat hij op de terugweg naar huis zijn gewone voorzichtigheid helemaal vergat. Plotseling staarde hij in de groene ogen van Timmy! Gelukkig was het nog niet te laat. Knabbeltje liep wat hij lopen kon. Hijgend vloog hij zijn holletje binnen. Net op tijd, want Timmy's klauwen waren al naar hem uitgeslagen.

Moeder Muis, die juist thuisgekomen was, sprong verschrikt op.

„Wat is hier aan de hand?" riep ze.

Knabbeltje was te erg van streek om te kunnen antwoorden. Toen gluurde moeder Muis door de opening en zag daarvoor de groene glanzende ogen van Timmy. Toen begreep ze het.

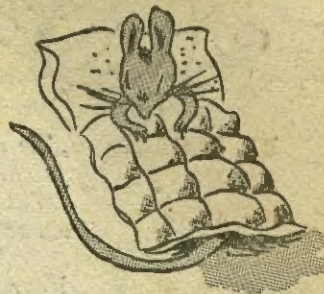
Ze keek haar kleintje streng en tevens bedroefd aan. „Knabbeltje, wat moet dat betekenen? Ik heb je zo verboden er alleen op uit te trekken."

„O, o," snikte Knabbeltje, „ik wou naar de maan."

„De maan?" riep moeder Muis verbaasd. „Wat wou je daar in 's hemelsnaam doen?"

Toen vertelde Knabbeltje haar de hele droevige geschiedenis. „En nu heeft Grauwstaart de maan helemaal alleen opgegeten," eindigde hij snikkend.

Moeder Muis klopte hem eens

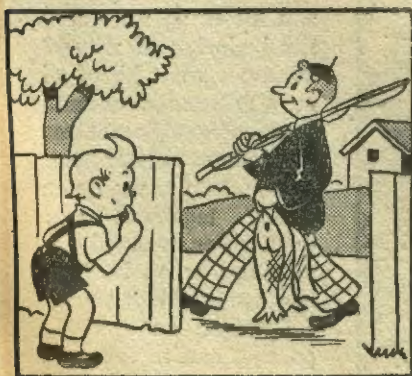
zachtjes op zijn ruggetje. „Dom kereltje," zei ze. „Grauwstaart heeft je lelijk voor de gek gehouden. In de eerste plaats is de maan helemaal niet van kaas gemaakt. En in de tweede plaats is ze niet weg. Je kunt haar alleen nu niet zien. Maar ze komt weer gauw terug, eerst een heel klein stukje, dan elke dag een beetje meer, tot ze keer helemaal rond is. Je zult het zien."

Een paar dagen later nam moeder Muis Knabbeltje zelf mee naar buiten. En ja, daar hoog in de lucht was weer een heel klein schijfje van de maan te zien.

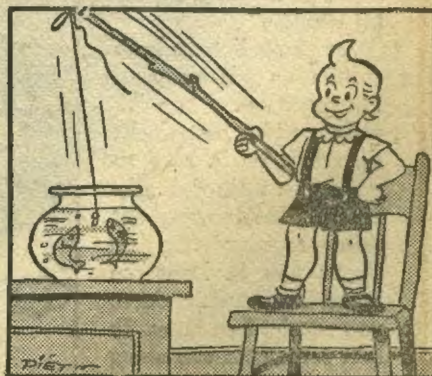
„Je wordt nu toch zo langzamerhand een grote jongen," zei moeder Muis toen ze terug waren in hun holletje. „Als je lief bent, mag je morgen mee op kaasjacht. Me dunkt, we moesten het maar eens proberen."

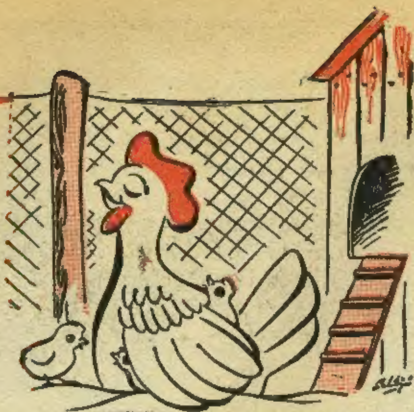
„Fijn, moeder," zei Knabbeltje en draaide zich behaaglijk om in zijn bedje. Die nacht droomde hij weer van bergen heerlijke, goudgele kaas.

UIT DE LUIERJAREN VAN SJORS

DE KLOEK EN HAAR KUIKENS

„Zie eens, mammie, wat een propjes!"
Juichte kleine Pijpekrul.
„Wat een kittig-fijne kopjes!"
En ze strooide grutjes, gul,

Voor de kloek, die met haar spruitjes
Liep te scharrelen in de ren:
Tien met dons bedekte guitjes,
Allemaal om moeder-hen.

Heel bedaard en heel voorzichtig
Stapt het moeder-kipje voort;
Nu en dan kijkt ze wat schichtig,
Of wel alles is zo 't hoort.

„Kloek, kloek, kloek," laat ze dan horen,
En roept al haar kroost bijeen,
Kijkt naar achter en naar voren:
Neen, ontbreken doet er geen.

Moeder-hen houdt strak de teugels
Van haar stelletje kleingoed.
Zie, nu spreidt ze bei haar vleugels,
Zoals iedere kloek dat doet.

En de donzig-dikke propjes
Trippelen naar moeders zij;
Guitig gluren al die kopjes
Door hun moeders verenrij.

L. S.

LEERRIJKE LESSEN

DE SLANG EN DE KRAB

Een grote krab had vriendschap gesloten met een slang.

Toen dat zo'n poosje had geduurd, meende de krab, dat ze nu haar vriendin wel eens kon zeggen waar 't op stond, want er waren een massa dingen, die de krab niet bevielen.

„Luister eens," zei de krab, „dat sluipen en kronkelen van je mag voor een keertje heel aardig zijn, maar ik vind het toch maar griezelig. Als ik jou was, zou ik dat gekronkel liever laten en mijn weg rechtuit gaan, zodat iedereen weet, wat hij aan je heeft. Je zou er heel wat bij winnen."

De slang liet de krab praten en gaf er geen antwoord op.

Ik vind het best, dacht de slang, en ik kom zo goed aan mijn dagelijks kostje. Dat bewijst, dat mijn manier nog zo slecht niet is. Laat die logge krab maar doen, wat ze niet kan laten. Ik ben ten slotte een slang en ik houd niet van rechte wegen en zo.

Dus ging de slang door, zoals ze dat gewend was, en al het gemopper van de krab baatte niet.

De krab had dat een poosje aangekeken en eindelijk was haar krabbengeduld uitgeput.

Wie niet horen wil, moet voelen, dacht de krab.

En toen de slang lekker ingedut was, greep de krab de dunne nek van de slang tussen haar scharen en kneep de slang morsdood.

Voor het eerst in haar leven lag de slang uitgestrekt in haar volle lengte. En de oude krab schudde verdrietig het hoofd.

„Kijk," mompelde ze, „zo had jij ook recht door zee moeten gaan, zonder al dat gekronkel en gewiebel. Dan zou je nu nog springlevend zijn."

Recht door zee, is dat inderdaad niet de beste manier om vrienden te winnen die ons vertrouwen? Is het niet lastig als je altijd van je vriendjes of vriendinnetjes moet denken: ja, wat zou hij of zij nu eigenlijk bedoelen of willen? Waarom komt hij of zij er niet rond voor uit? Je weet eigenlijk niet wat je aan hem of haar hebt.

Nee, dan maar liever elkaar tegemoet met open vizier. Dan zal ook niemand er op bedacht zijn, om ons langs allerlei sluipwegen en kronkelpaadjes aan te vallen.

ONZE WONDERE WERELD

VIJANDEN ONZER VRUCHTEN

COLORADO KEVER. DIT INSECT KAN HELE AARDAPPELVELDEN VERWOESTEN. HET IS KENBAAR AAN DE LANGE GEKLEURDE STREPEN OP ZIJN DEKSCHILDEN.

VEENMOLLEN HEBBEN STERKE GRAAFPOTEN. ZE VERNIELEN ALLE OP HUN WEG KOMENDE PLANTENWORTELS.

KOOLWITJES MET HUN RUPSEN, DIE ZICH IN JULI AL VERPOPPEN. ZE ZIJN ZEER SCHADELIJK.

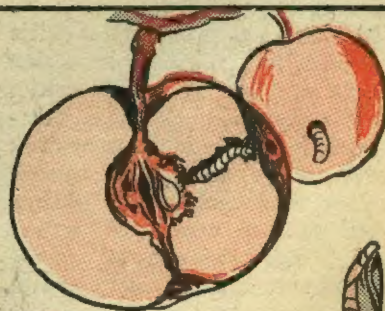
RINGELRUPSEN LEGGEN HUN EITJES AAN STAM OF TAKKEN VAN LOOFBOMEN EN VRETEN DE TAKKEN KAAL.

APPELBLOESEMKEVER. DRIE TOT VIJF MM LANG, DONKERBRUIN SNUITKEVERTJE MET V-VORMIGE TEKENING OP DE DEKSCHILDEN.

BESSENBLADWESPEN MET ZAAGACHTIGE LEGBOREN. DE RUPSEN VRETEN AAL- EN KRUISBESSENPLANTEN KAAL.

APPELBLADROLLER. LICHTROSE RUPS, DIE WORMSTEKIGHEID VEROORZAAKT EN HET VOORAL HEEFT GEMUNT OP DE PITTEN.

Flinke jongens STOREN GEEN Vogelnestjes

In Mei, in Mei,
Dan leggen alle vogeltjes een ei,
En wie die beestjes hind'ren,
Dat zijn wel stoute kind'ren.
In Mei, in Mei,
Dan leggen alle vogeltjes een ei.

Ja, zo is het.

Maar jammer genoeg is het ook altijd nog zo, dat heel veel jongens ieder jaar weer veel nestjes uithalen.

Ze hebben er plezier in, om de eitjes uit de nesten te halen. Thuisgekomen, gaan ze de eitjes dan uitblazen en daarna rijgen ze de lege schaaltjes aan een touwtje. En zulk een snoer van schaaltjes hangen ze dan in hun kamertje.

Dat is heel lelijk en bovendien dom, en ik zal je vertellen waarom.

Ik weet niet, of je ooit een vogeltje op een nestje met eieren hebt zien zitten. Samen hebben de vogeltjes een prachtig nestje gemaakt. Verscheiden dagen zijn ze daarmee druk geweest. Van binnen is het in veel gevallen met haartjes en pluisjes lekker zacht en warm gemaakt. Daarin kunnen straks de jongen prachtig liggen.

Dan komen de eitjes, iedere dag één. Als de vogeltjes beginnen te broeden, zit het vrouwtje of het mannetje op het nest. Dikwijls het vrouwtje, en het mannetje haalt lekkere hapjes voer. Voor de rest staat hij op wacht, om zijn vrouwtje bij gevaar te waarschuwen voor roofvogels of kwajongens, die het op hun eieren gemunt hebben.

Heb je de angstige schreeuw van zo'n mannetje wel eens gehoord als er gevaar dreigde?

Na veertien dagen tot drie weken komen de jongen uit en dan komt een heel drukke tijd voor het oude vogelpaar. Van de vroege morgen tot de late avond vliegen ze af en aan om voedsel te zoeken. En altijd hebben de jongen honger. De oude vogeltjes hebben nog geen tijd om een liedje te zingen. Ze zijn net zo druk als jullie eigen vader en moeder, die ook weer elke dag werken voor jullie.

Duizend- en nog eens duizendmaal komen de oude vogels aanvliegen met insecten of ander voer in de snavel.

Je begrijpt, dat op die manier heel veel schadelijk gedierte door de vogels wordt opgeruimd. Op deze wijze zijn al deze zangertjes erg nuttig.

Ik heb wel eens gezien, dat een grote roofvogel het nest van een lijster plunderde. Toen de rover kwam aanvliegen, stoof het mannetje angstig, doch dapper op hem af en zijn vrouwtje hielp hem.

Maar de grote vogel trok zich er niets van aan en at de jongen op.

O, wat gingen de vogelouders te keer!

En nog uren later vlogen ze krijsend en klagend rond.

En 's avonds zaten ze boven in een denneboom, vlak bij hun lege nestje, dicht tegen elkaar gekropen, stil en treurig.

Als je dat één keer hebt gezien, haal je geen nestjes meer uit.

Omdat het lelijk, ondankbaar en dom is.

Ga gerust nestjes zoeken en ga er op een afstand stil naar liggen kijken. Je zult plezier hebben in het drukke gedoe van de vogelouders en 't altijd hongerige gepiep van de jongen.

Dan word je een echte vogelvriend, die weet dat vogels nuttig zijn en onze bescherming verdienen.

v. d. B.

WAT ZEGT MIJN NAAM?

MAAGJE EN FEMKE

„We hebben het laatst," aldus meester Dierx in het namenkwartiertje, „over mooie oude jongensnamen gehad, die nog maar zelden gebruikt worden en zelfs geheel verloren dreigen te gaan. Zulke namen vindt men evenwel niet alleen bij jongens, maar ook bij meisjes. We zullen het vandaag eens over 'n paar van die meisjesnamen hebben en wel over Maagje en Femke. Kennen jullie iemand, die Maagje of Femke heet?"

Aarzelend ging er één vingertje de hoogte in.

„Wel, Nelly, zeg het maar."

„Ja, meester, moeder spreekt wel eens van een kennis van haar, die Maagje heet; en in Enkhuizen woont een tante van me, maar die heet niet Femke, maar Femme."

„Femke en Femme is hetzelfde, Nelly. Eigenlijk is Femke wat wij zouden zeggen: Femmetje, dus kleine Femme.

Femme en Femke zijn roepnamen van de volle naam Euphemia. Dat is een Griekse naam; we hebben vroeger al eens gezien, dat heel wat van onze meest populaire namen van Griekse oorsprong zijn. Euphemia, en dus ook Femme en Femke, betekent: te goeder naam en faam bekend, een naam dus, die iedereen slechts tot eer kan strekken.

De naam Maagje heeft niets met de maag te maken. Deze naam is gevormd van een oudgermaans woord, magan, dat stoer, struis, sterk betekent.

De meeste jongens en meisjes hebben een naam, waarvan zij de betekenis niet kennen en waarvan het dikwijls zelfs moeilijk is de betekenis te achterhalen. Zo draagt men soms door het hele leven een naam mee, welke de drager of draagster niets

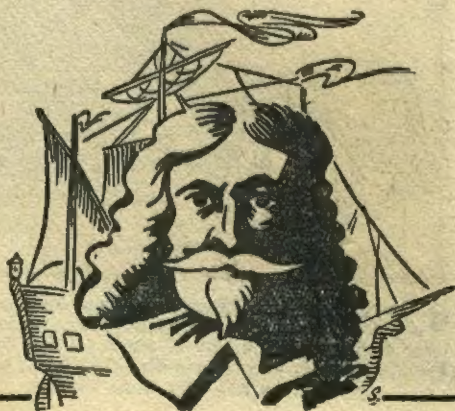

zegt. Wellicht zouden er velen trots op zijn, als zij die betekenis wél kenden; en wie weet zouden zij niet proberen, hun naam, die, zoals we herhaaldelijk zagen, dikwijls veelzeggend is, geen oneer aan te doen."

KWARTIERMEESTER SANDER

Kapitein van Kinsbergen voerde onder schout-bij-nacht Zoutman in de slag bij Doggersbank, 5 Augustus 1781, het bevel over het schip van de admiraal Hartzinck, die niet bij het gevecht tegenwoordig was. Aan boord van het admiraalsschip diende ook kwartiermeester Sander, die bij de hele marine als een dappere kerel bekend stond; hij genoot het vertrouwen van de kapitein en had het commando over de grote of kapiteinssloep.

Toen de vloot weer op de rede van Texel was geankerd, zond Van Kinsbergen de kwartiermeester naar de wal met brieven voor admiraal Hartzinck. Tussen deze en Sander ontwikkelde zich 't volgende gesprek:

„Wel, Sander, hoe is het in de slag gegaan?"

„Kostelijk, meneer de admiraal."

„Is de kajuit ook beschadigd?"

„Nee, maar in de bottelarij is een kogel gekomen in een mand met flessen."

„Drommels, Sander, mijn wijn."

„Nee, meneer, de flessen waren ledig."

„Dat is goed, Sander, en geen kogel in de kajuit?"

„Och nee, meneer, daar weet Van Kinsbergen meesterlijk op te passen; u had, meneer de admiraal, gerust in de kajuit kunnen zitten met mevrouw en de kinderen en een kopje thee drinken en een pijp tabak roken zonder het minste ongemak; Van Kinsbergen is 'n reuzenkerel: hij houdt iedere kogel tegen; anderen kunnen dat zo niet...."

VONKJE

1 De goedhartige Vonkje was vol medelijden, toen ze Meindert daar zo bedroefd zag huilen, en hartelijk vroeg ze hem, wat er aan de hand was. „Ik heb zo'n honger," zei het ventje met betraande ogen, „en Saar heeft me niets te eten gegeven."

2 „O, wat lelijk van haar!" zei Vonkje verontwaardigd. „Dat zal ik eens gauw verhelpen!" Het meisje liep naar de kast en haalde er brood, boter en kaas uit en schonk ook een kop melk in. „Dank je wel, Vonkje!" zei Meindert. „Dat ziet er heerlijk uit!"

3 Vonkje vond het wát flink van Meindert, dat hij zelf niets uit de kast genomen had. Plotseling kwam juffrouw Barry de keuken binnen. „Zo! Zitten jullie je tegoed te doen!" vroeg ze met een effen gezicht.

4 Vonkje meende, dat juffrouw Barry boos was en wilde gaan uitleggen, dat Meindert honger had en dat ze hem had horen huilen. Maar juffrouw Barry had het geval al doorzien en glimlachend zei ze: „Best, hoor Vonkje, dat je voor Meindert gezorgd hebt!"

5 Meindert hoefde dus niet met een hongerige maag naar bed en Vonkje voelde zich gelukkig, dat juffrouw Barry niet boos was. „Ik zal Saar morgenochtend zeggen, dat Meindert hetzelfde eten moet hebben als jullie," had de lerares gezegd.

6 De volgende morgen hadden alle meisjes het druk over de aanstaande Paasvacantie. Allen verheugden zich over de prettige tijd, die ze thuis zouden doorbrengen. Vonkje merkte, hoe treurig Meindert keek, toen de kinderen het over thuis hadden.

...le vrolijke Vrijbuiter

7 Toen Meindert even later de tafel opruimde, ging ze naar de eetzaal terug en zei: „Wees maar niet treurig, Meindert. Je hoeft niet alleen bij Saar te blijven. Ik heb ook geen thuis en daarom blijf ik bij je."

8 Ze vertelde hem niet, dat Lola en Jantha haar hadden uitgenodigd, de vacantie bij haar door te brengen. „Jammer, dat je niet meegaat, Vonkje," zei Jantha, „maar 't is voor Meindert veel gezelliger, nu hij niet alleen bij Saar hoeft te zitten!"

9 Vonkje vond het ook wel spijtig, dat ze haar vriendinnetjes zag vertrekken, maar even later ijlde ze naar de keuken en zei: „Ik ga met Meindert uit, Saar! Juffrouw Barry heeft gezegd, dat hij ook vacantie moet hebben!" Saar keek als altijd zuur.

10 Meindert was maar al te blij, dat hij uit de keuken ontsnappen kon. „Waar zullen we heengaan?" vroeg Vonkje. Meindert pakte haar bij de arm en riep uit: „Ik weet wat! Ik heb een verrassing voor je, die ik je wil laten zien!"

11 Hij rende vooruit, het prille groen van een bos op enige afstand tegemoet. „Daar tussen de bomen ligt mijn verrassing! Kom mee, Vonkje!" zei hij. „Ik weet zeker, dat je het leuk zult vinden!" Nieuwsgierig volgde Vonkje hem op de voet.

12 Plotseling kwamen ze, nadat ze over allerlei kronkelpaden gelopen hadden, op een leeg plekje en daar wees Meindert op het aardigste huisje, dat Vonkje ooit gezien had. „Zouden we hier onze vacantie niet kunnen doorbrengen?" vroeg Meindert opgewonden.

VLAGGETJES DAG

et was heerlijk weer, toen oom Jaap en zijn vriendjes Jan en Joop bij de haven aankwamen.

Er stond 'n lekkere, frisse wind en de zon overgoot alles met haar warme stralen.

's Ochtends vroeg waren ze al op stap gegaan, want er was feest in de haven en dat wilden ze niet missen.

Oom had er hun al eerder verhalen over gedaan, maar wat ze nu zagen aan kleurige vlaggen en wimpels, overtrof toch hun verwachtingen. Het was vlaggetjesdag.

Oom had hun al verteld, dat vóór de haringvloot zou uitvaren om de eerste haring van het jaar te gaan vangen, alle loggers, die naar zee zouden gaan, netjes opgeknapt waren en met vlaggen versierd een tochtje langs de kust zouden maken.

„Een vlootrevue noemen ze dat," zei oom Jaap.

De jongens konden maar niet genoeg kijken naar al de vlaggen, die nu zo mooi strak in de wind wapperden.

Er waren duizenden mensen, die langs de haven liepen en alles maakte een echt feestelijke indruk.

Oom scheen een zekere logger te zoeken, want op de vele vragen die de jongens hem stelden, gaf hij niet veel antwoord en keek alleen maar naar de nummers van de schepen.

Eindelijk had hij de boot gevonden en liep de loopplank op. Aan boord stond de schipper al klaar en schudde hem de hand.

De jongens bleven netjes op de kade wachten, maar toen oom hen riep, kwamen ze graag aan boord.

De schipper was een vriend van oom Jaap en daarom mochten ze alles eens bekijken.

Fijn was het op dit schip. Een lekkere teerlucht hing overal waar je kwam. De motor draaide en uit de pijp kwamen heel ijle wolkjes.

Jan en Joop konden nu goed de drukte aan de wal zien. Ze gingen ook even naar beneden kijken, waar de vissers in hun kooien slapen.

Plotseling begon de motor harder te draaien en hoorden de jongens de schipper bevelen geven. Ze gingen naar boven om te zien wat er aan de hand was. De vlootrevue was begonnen en hun logger ging ook mee.

Oom Jaap moest lachen, toen hij de verbaasde gezichten van de jon-

gens zag. „Kom maar even hier in de stuurhut," zei hij.

De stuurman loodste de boot uit de haven, terwijl de schipper rustig uit een van de neergeschoven ramen hing van de stuurhut en zo nu en dan een aanwijzing gaf.

Keurig achter elkaar voeren de loggers de haven uit. De weg werd aangegeven door een klein bootje, geschilderd met frisse kleuren: blauw en wit. Dat was de reddingsboot.

De jongens wuifden vrolijk naar de kijkers op de kaden en pieren, en de schipper groette met de fluit.

Oei, toen ze buiten de pieren kwamen, ging de boot toch aardig slingeren. Daar moesten ze nog even aan wennen.

Aandachtig luisterden ze naar hetgeen de schipper hun vertelde. Morgenochtend heel vroeg zouden de schepen weer zee kiezen om de eerste haring van dit jaar te gaan vangen. Het was een soort wedstrijd geworden, welke logger het eerst met de „Hollandse Nieuwe" voor de wal kwam, zei de schipper.

Om nu de eerste te kunnen worden, gaan er loggers mee, die heel snel kunnen varen. Dat zijn de „jagers".

Als de schepen haring gevangen hebben, halen de jagers de vangst vlug bij hen weg en varen zo snel mogelijk terug naar hun thuishaven. De andere blijven dan nog wat langer vissen.

„Waar gaat u vissen?" wilde Joop graag weten.

„Dat is bij de Schotse kust, ongeveer twee dagen varen hier vandaan," was het antwoord.

„Hoe gaat dat vissen op haring, meneer?" vroeg Jan.

De schipper gaf oom een knipoogje en zei: „Vanavond komen er een heleboel hengels aan boord en als we nu bij de Schotse kust zijn, gaan we zitten hengelen. Je weet wel, met een stukje brood aan je haakje."

De jongens begrepen wel, dat de schipper hen voor de mal hield en het was maar goed, dat het schip zo slingerde, anders waren ze misschien nog een robbertje met hem gaan vechten.

„Nu in ernst," zei de schipper. „Ik zal proberen je iets van de visserij te vertellen. Een lang touw, de reep heet dat, wordt in 't water gegooid. Aan dat touw zitten de netten, soms wel honderd. Het hele zaakje zou natuurlijk zinken, maar aan de netten zitten aan één kant luchtblazen vastgebonden, flink volgepompt met lucht. Die blazen blijven op het water drijven, dat snappen jullie wel. Zo blijven de netten rechtop in het water staan. Aan de ene kant is de reep en aan de andere kant zijn de luchtblazen.

De netten worden aan de onderkant nog wel eens verzwaard met stukken lood.

's Middags worden de netten uitgegooid en 's morgens vroeg weer opgehaald. De haring komt als het donker is naar boven en zwemt dan in onze netten."

„Eet u veel haring?" vroeg Joop.

„Nou, jongen," zei de stuurman, „of we ze eten! De „nieuwe" uit het zout, of gebakken, eet je nergens zo lekker als aan boord."

„Als de haring gevangen is," ging de schipper verder, „wordt ze gekaakt en worden de kieuwen verwijderd en blijft ze goed. Het haringkaken is uitgevonden door Willem Beukelszoon uit Biervliet in.... eh...."

„In 1397," wist Jan.

„Juist! Zijn de haringen gekaakt, dan worden ze licht gezouten en in tonnen gedaan. Als ze een uur of zes in het zout gestaan hebben, nemen we een voorproefje en net wat de stuurman al zei, nergens eet je ze lekkerder. Om zes uur 's avonds eten we altijd gebakken vis. Natuurlijk is die dan niet in 't zout gezet."

Jan was tijdens het gesprek een beetje stil geworden en de schipper vond, dat hij wat wit om z'n neus werd.

Jan ontkende, dat hij last van zeeziekte had, maar hij vond het in z'n hart toch wel prettig, dat de vloot de haven weer opzocht.

„Eet dit maar op," zei de schipper, en hij gaf de jongens ieder een harde scheepsbeschuit, die ze lekker oppeuzelden.

Jan werd er weer helemaal fit van en toen ze de haven weer inkwamen, wuifde hij weer vrolijk naar de „landrotten", zoals de jongens ze noemden.

Er was heel wat stuurmanskunst voor nodig, om in die drukte hun ligplaats weer op te zoeken.

Eindelijk lagen ze weer vast en namen hartelijk afscheid van de schipper en de stuurman.

„Als ik nog eens met de hengel op haring ga vissen, mogen jullie best mee, hoor!" riep de schipper hun nog lachend na.

Ze voelden zich nu hele zeelui en konden er best tegen, dat iemand een grapje met hen maakte. J. B.

☆

MIDAS'
MALLE MORMELKUREN

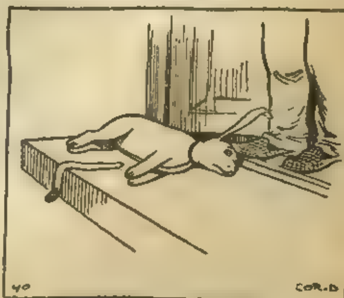
☆

Ik ging dus op het stoepje liggen,
vlak bij de deur.
Wat een zalige rust
na dat nare gezeur.
Ik legde mijn staart
netjes naast me op de steen,
En luisterde aandachtig
of er niemand verscheen.
Welnee, niemand kwam
en ik viel eind'lijk in slaap;
Maar bij 't minste gerucht
schrok ik mij haast een aap,
Want, zo dacht ik, verbeeld je,
grijpt iemand mijn staart....
Doch die schande werd mij
toch gelukkig bespaard.

*

't Was nog vroeg in de morgen
toen de deur opengleed
En professor Naaldokus
zijn eerste rondje deed.
Ik loerde zo stiekem naar hem
met mijn ene gave oog
En ik zag hoe hij zich
verbaasd over mij heen boog.
Een hond, zei hij lachend
een hond zonder staart,
Wel, wel, dat is raar;
't geval is niet opgeklaard.
'k Ben benieuwd welke snuiter
hem hier heeft gelegd....
Maar je bent bij mij werk'lijk
uitstekend terecht.

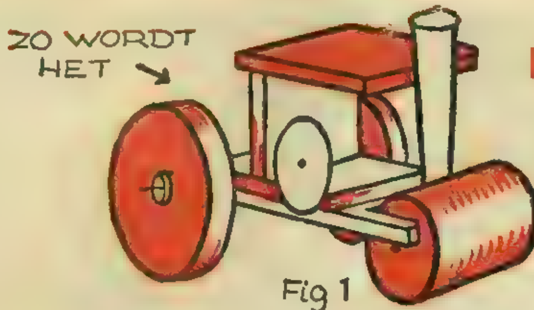

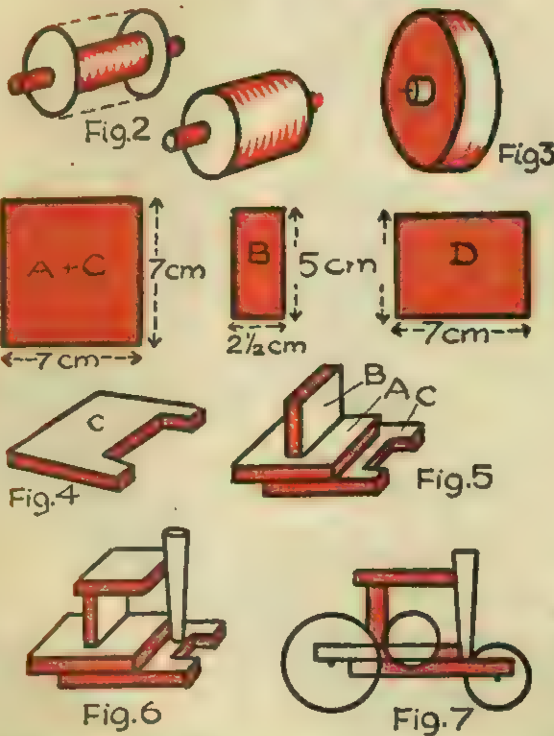
(Wordt vervolgd)

De kleine knutselaar

EEN GOEDKOPE STOOMWALS

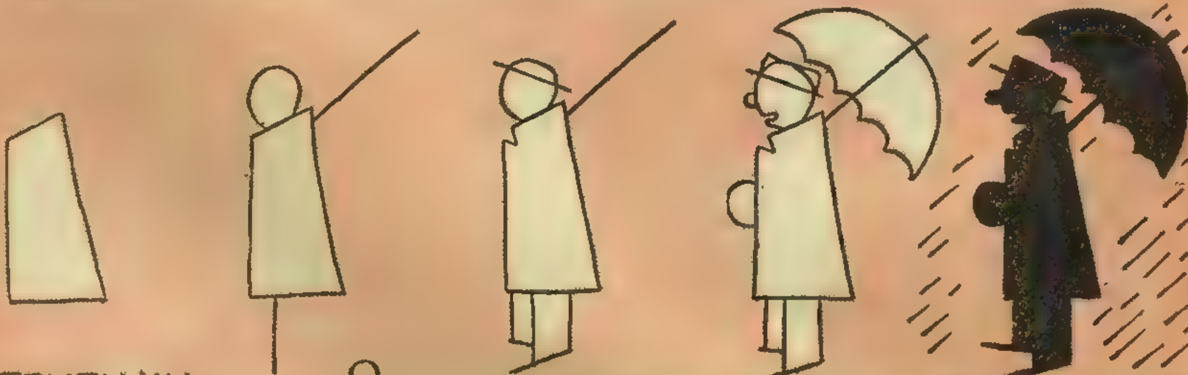
Het materiaal, dat je hiervoor nodig hebt, zullen jullie nog wel bij mekaar kunnen brengen.

Je hebt nodig: een grote garenklos, twee lege blikken doosjes van hoestpastilles of schoencrème, een paar kleine plankjes, een flinke kurk, een breipen en...... een beetje goede wil.

Van de garenklos maken we de voorste walsrol. Hiervoor bekleden we de klos met dun karton. Dat karton spijkeren we met heel kleine spijkertjes op de klos vast of we lijmen het om de klos heen. Je doet maar, wat je het gemakkelijkste lijkt.

Die rol moet een as hebben. Die maken we van een dun, rond stokje, dat we door het gat van de klos heen steken (fig.2). Dat stokje moet aan beide kanten ongeveer 1½ cm buiten de klos uitsteken. Neem het dus niet te kort. De walsrol moet ook losjes om dat stokje kunnen draaien.

De twee grote achterwielen maken we van twee blikken doosjes, waarin we in het midden een gaatje hebben gemaakt, en door dat gaatje steken we de breipen. De wielen zetten we vast op die breipen, door middel van enige dunne schijfjes kurk (fig.3).

Nu de bovenbouw.

We zagen twee plankjes elk van 7 × 7 cm, in de tekening aangeduid met A en C. Dan nog het plankje B, dat 2½ × 5 cm meet. Het vierde plankje D meet 5 × 7 cm. De pijp van de wals maken we van een stuk oude stok en dat stuk laten we aan de onderkant een tikje schuin toelopen. Lengte van dit stuk 6 cm.

Uit het plankje C zagen we een stuk weg, dat 2 cm diep moet zijn en zo lang, dat de wals er lustig in kan ronddraaien (fig. 4).

Midden op het plankje A spijkeren we plankje B, dat er loodrecht op komt te staan (fig. 5). Dan spijkeren we nog plankje C onder A met dien verstande, dat de uitgezaagde kant van C 2½ cm buiten A uitsteekt. Dit alles is duidelijk te zien in fig. 5.

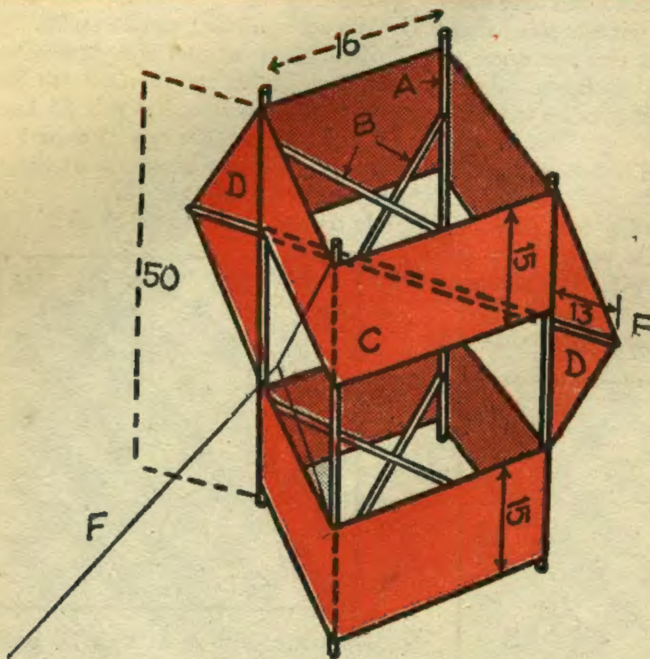
Het stuk D wordt boven op B bevestigd, zodat het aan de ene kant 1 cm uitsteekt (fig. 6) waarna we de schoorsteenpijp op haar plaats zetten.

Om nu nog het vliegwiel te vervaardigen zagen we het ene eind van een garenklosje af, steken door het gat een stokje en bevestigen met behulp daarvan het vliegwiel zo aan de machine, als de grote figuur en fig. 7 aangeven.

De beide achterwielen en de walsrol worden op hun plaats bevestigd met lange om de as gebogen draadnagels, die de as op haar plaats houden.

Ten einde de wals zwaar te maken kunnen we de beide achterwielen en de walsrol met zand vullen, maar nodig is dat niet.

Verder afwerken met een passend kleurtje en er een touwtje aanbinden om de wals voort te trekken.

VLIEGENDE BAKJES

Dit zijn de zogenaamde Amerikaanse vliegers, maar die kun je best zelf maken.

Zoek eerst vier rechte, gladde, ronde stokjes voor de vier hoekspijlen A. Bamboe of riet is hier uitstekend voor geschikt.

Die vier stokjes worden op gelijke afstand van elkaar gehouden door vier andere stokjes B, die echter plat en paarsgewijze gekruist moeten zijn. Boven en onder in de vlieger komen dus twee gekruiste B-stokjes.

In het midden zijn die stokjes door een schroefje aan elkaar bevestigd, terwijl de vier A-stokjes aan de acht uiteinden der B-stokjes, eveneens door kleine schroefjes zijn vastgemaakt. Daarvoor moet je de uiteinden van B rond insnijden, zodat de stokjes A er goed in passen.

Rond dit geraamte wordt nu boven en onder een strook C van stevige maar lichte stof gespannen. De uiteinden van elke strook worden zorgvuldig aan elkaar genaaid, terwijl de stof aan de vier hoeken met naald en draad aan de stokjes A wordt bevestigd. Aardig is het, wanneer je twee stroken van verschillende kleur neemt.

Nu de twee D-vleugels. Het geraamte hiervoor wordt gevormd door een stokje E, dat dwars door de romp van de vlieger loopt (zie stippellijn). Voor de bespanning van de vleugels nemen we dezelfde stof als voor C en ook die stof wordt aan de stokjes vastgenaaid.

De bevestiging van 't vliegertouw aan de vlieger zie je in de tekening bij F.

De aangegeven maten zijn in centimeters.

MET KURK EN RING

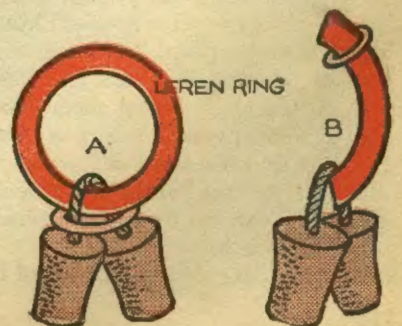
Benodigdheden: een leren ring, een stuk touw met een kurk aan elk eind en een gordijnring.

De kunst is om de gordijnring zo aan te brengen, dat hij om het touwtje, dat beide kurken bij elkaar houdt, heen ligt.

Dat doe je zo: je hangt eerst de kurken over de leren ring, zoals in A. Dan vouw je de leren ring dubbel, zoals in B. Nu schuif je de gordijnring over de gevouwen leren ring, totdat hij helemaal op het touwtje komt te liggen, zoals in fig. A.

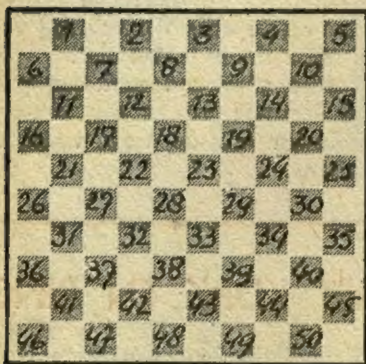
Je begrijpt nu wel, dat je een leren ring moet hebben en geen papieren, want anders zou de vouw dadelijk verraden hoe de vork aan de steel zit.

Moeten we de ring er weer afhalen, dan gaan we precies andersom te werk. We vouwen de leren ring op, schuiven er de gordijnring af, maken de leren ring weer open en nemen er de kurken met het touw weer af. Pas er op de gordijnring niet te groot te nemen. Maar zo, dat je er de kurken niet doorheen kunt krijgen. Anders kon je zo wel de ring van de kurken afhalen.

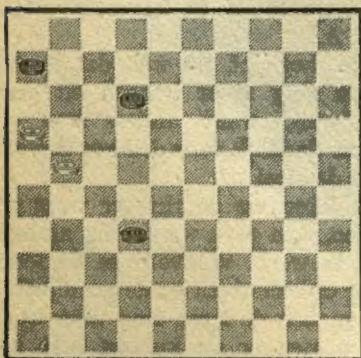
WAT WORDT ER GESPEELD?

WIJ LEREN DAMMEN

Een steen mag voor- en achteruit slaan,
Dáárop komt het ditmaal aan.
Dat is wat je in dit voorbeeld ziet;
Kijk maar goed en vergeet het niet!

Ja, kijk maar eens goed. Neem drie zwarte stenen en zet ze op de ruiten 6, 12 en 32. Nu twee witte op de ruiten 16 en 21. Je dambord ziet er nu dus zó uit:

Als je zo maar even kijkt, dan zul je denken: Tjonge, tjonge, dat ziet er niet mooi uit voor wit! Zwart heeft een steen meer, en die ene daar op 32 wandelt rustig naar dam. Die is vast niet meer tegen te houden! Maar dat is ie nu juist wel! Wit is namelijk aan de beurt en hij speelt zijn steen van 21 naar 17. Zwart moet slaan met zijn steen van 12 naar ruit 21 en nu slaat de witte steen *achteruit* van ruit 16 naar ruit 38. En nu het leukste: Wit heeft nu meteen gewonnen ook! Kijk maar.

Er staat nog één zwarte steen op het bord en wel op ruit 6, en één witte steen op ruit 38.

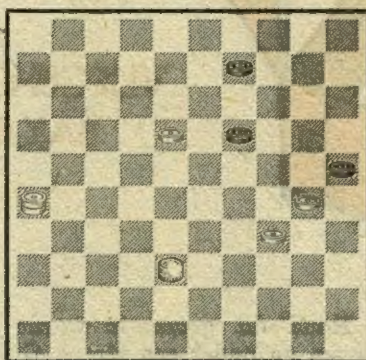
Zwart is aan de beurt en hij zet zijn steen op ruit 11. Wit gaat hem tegemoet en zet zijn steen op ruit 32.

Nu moet zwart weer. Hij zet zijn steen op ruit 16 of ruit 17. Dat maakt geen verschil, want wit zet zijn steen op ruit 27 en nu kan zwart niet meer spelen zonder dat wit zijn steen slaat. Maar zwart *moet* een zet doen en wordt natuurlijk geslagen. Zwart heeft nu niets meer over en wit heeft dus gewonnen.

Heb je het goed bekeken en zul je het niet vergeten?

Je hebt natuurlijk ook niet vergeten, wat ik je de vorige keer heb verteld, je weet wel, dat meerslag vóór gaat.

Kijk nu eens naar dit voorbeeld.

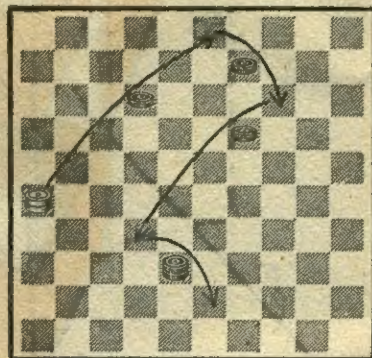
Er staan drie zwarte stenen op de ruiten 9, 19 en 25 en een zwarte dam op ruit 38. Drie witte stenen op de ruiten 18, 30 en 34 en een witte dam op ruit 26. Wit is aan de beurt. Als jij nu wit had, hoe zou je dan winnen?

Heb je de winst gevonden? Kijk dan even na, of je het goed hebt gedaan:

Wit zet zijn steen van 34 op 29.

Zwart kan nu met zijn dam *twee* stenen slaan van ruit 38 naar ruit 35. Maar met zijn steen op ruit 25 kan hij *drie* stenen slaan van 25 naar 12. En meerslag gaat voor! Zwart *moet* dus slaan van 25 naar 12.

Je dambord ziet er nu zó uit:

De witte dam slaat van 26 naar 43 of 49. Hoe dat gaat, weet je nu wel en anders kijk je maar eens goed naar de pijltjes.

JACHTSPEL

Aan twee kanten van het speelveld wordt een cirkel afgebakend. In de ene bevinden zich de deelnemende spelers en tussen hen en de andere bevindt zich de door het lot aangewezen jager.

Voordien hebben alle spelers uitgemaakt, dat zij bijvoorbeeld verschillende dieren voorstellen: beren, wolven, vossen enzovoort.

Op een gegeven ogenblik roept de jager bijvoorbeeld: wolven. Nu moeten alle spelers, die wolven voorstellen, de cirkel verlaten en zo snel mogelijk trachten de cirkel aan de andere kant te bereiken, zonder dat zij door de jager worden getikt. Wie wel getikt wordt, is jager.

De verrassing van het spel is, dat de jager, als hij de naam van een dier afroept, niet precies kan weten welke spelers de cirkels zullen verlaten, want hij weet niet, wie de verschillende dieren voorstellen. Hij kent alleen het soort dieren.

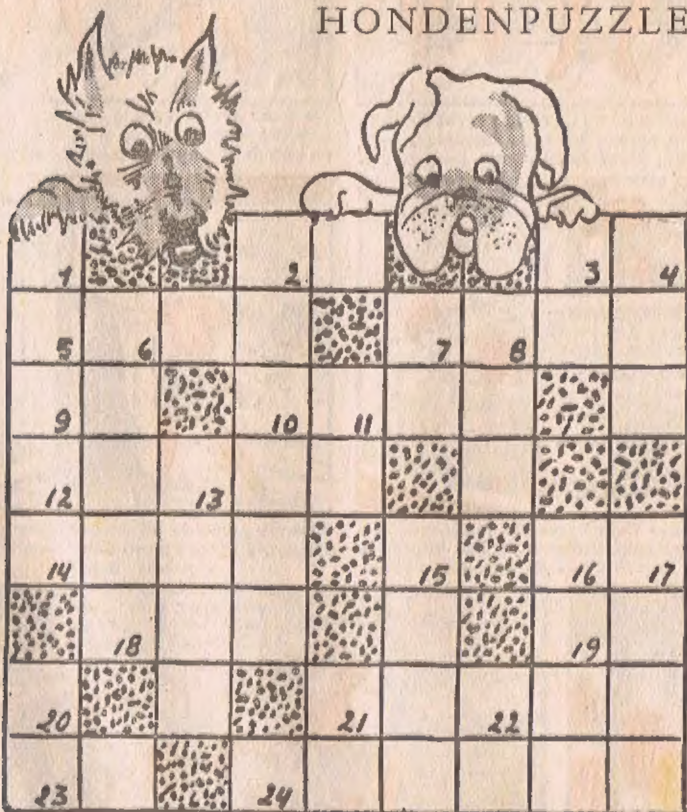
SPREEKWOORDEN-REBUS

★ 'n Rare zin, niet? Maar de blokjes staan natuurlijk verkeerd. Weten jullie er raad mee? En hoe luidt dat spreekwoord?

Een bladzij PUZZLES

Iets 1	de 2	op 3	lan- 4	baan 5	ge 6	ven 7	schui- 8

HONDENPUZZLE

Van links naar rechts:

2 Betekent hetzelfde als: achter
3 Aldus
5 Wereldberoemde hoofdstad uit het zuiden van Europa
7 Daar sta je op. Daar zijn die twee honden op verlekkerd
9 Glij je mee voort in de winter
0 4+5+9—4—3—2+1 =
2 Is een meisjesnaam, die met A begint en op S eindigt
14 Daar zitten je amandelen in
16 Gebruikt de boer om zijn land te bewerken na het ploegen
18 Je krijgt straf als je die op school niet kent
19 Is een lidwoord
21 Grote bergketen tussen Europa en Azië
23 Betekent dat je moet kiezen. Dit .. dat
24 Als je blindedarm er uit moet, is ...... in het ziekenhuis nodig

Van boven naar beneden:

1 Vlammenspuwend monster, dat veel in sprookjes voorkomt
2 Planten die bij aanraking jeukende bobbels veroorzaken
3 Ander woordje voor: zij
4 Zo gaan er tien in een kilogram
6 Instrument, dat ook veel op straat bespeeld wordt
7 Zo doet een schaap
8 Nauw of akelig
11 Koppelwerkwoord
13 Ontkenning
15 Zit aan je voet
16 Noord-Hollands plaatsje waar veel kaas wordt gemaakt
17 Geeft een bepaalde kleur aan. Als je ze vermengt met blauw krijg je groen
20 De eerste noot van de gewone toonladder
21 Toen de wekker afliep, was Jan al .. en het huis uit
22 Is een dwarshout van een mast en het omgekeerde van 9 horizontaal

OPLOSSINGEN van de puzzles uit ons vorig nummer

Spreekwoordenrebus:

IEMAND IN DE ARM NEMEN

Jullie hebt wel eens gezien, hoe een gebrekkige, een blinde, een oud vrouwtje iemand bij de arm nam, zijn of haar arm in die van een ander stak. Dat was, omdat die gebrekkige, die blinde, dat oude vrouwtje steun, geleide, hulp nodig had. Iemand in de arm nemen betekent dan ook: iemands steun, iemands medewerking vragen. Als zusje met haar breiwerk niet goed overweg kan, dan neemt zij moeder in de arm, vraagt zij moeders hulp; en als Pietje met een som geen raad weet, dan neemt hij vader of een oudere broer of zus, die zoveel knapper zijn dan hij, in de arm.

*

Een rare verzameling:

Achtereenvolgens kreeg je: Geit-Ezel - Tol - Eend - Kievit - Eend - Nar-Dolk - Eierdopje - Roodhuid - Aar - Aap - Duikerhelm - Schaap - Emmer - Leeuw - Slak - Zebra - IJsbeer - Neger-Tor - Olifant - Cactus - Hobbelpaard - Hamer - Eekhoorn - Trommel - Aar - Ladder - Lis - Eend - Riem - Lam - Egel - Uil - Kaart - Sleutel - Toren.

En dat gaf: Getekende-raadsels-zijn-toch-het-allerleukst.

*

De Nederlandse stad heet:

LEEUW-AR-DEN

WAT LEES JE IN DIE BLOEMEN?

Aan de bloemen van die ruiker hangen kleine kaartjes met enkele letters.

Al die letters vormen samen de naam van een gebruiksvoorwerp. Kun je de naam hiervan ontcijferen?

DE DROOM VAN DARO, DE DURFAL!

Daro en Bas klauterden door de patrijspoort en keken op de man neer. „Vreemd," fluisterde Bas, „Jim en ik zagen toch niemand."

Bas' gefluister moest de oude gewekt hebben, want plots sprong hij op. „Zeerovers, hè!" grijnsde hij. Maar Daro stelde hem gerust.

De oude zeerob verteld daarop, dat hij de kapitein van het schip was, Striemer heette en met de aap op het schip was achtergelaten.

Daro zei toen aan Striemer, dat zijn kleinzoon Striem op hun schip was, op zoek naar zijn grootvader. Hij verzocht de man mee te gaan.

Intussen was Beppo met een brandende lantaarn weggegaan. Striemer en Bas gingen in de sloep, terwijl Daro de aap ging zoeken.

Plotseling hoorde hij benedendeks geknetter. Ongerust wierp hij een deur open en deinsde verschrikt achteruit.

Hij bevond zich in de kruitkamer. Op de vloer lag de lantaarn midden in een vlek brandende olie. Heftig greep Daro Beppo bij de arm en snelde naar het dek.

Aan blussen viel immers niet te denken en er was geen tijd te verliezen. Daro liet de aap in de boot zakken, sprong er zelf in en riep: „Vooruit, Bas, het schip kan elk ogenblik in de lucht vliegen!"

Bas zette zich aan de riemen en weldra bereikte de sloep de oever. Daar wachtte Jim hen op. „Waar is Maja?" vroeg Daro bezorgd. „Ze zou hier blijven tot we terug waren."

„Ik heb haar niet gezien, kapitein," antwoordde Jim. „Ik denk, dat ze naar het galjoen is gegaan." Daro werd bleek van schrik. „Ik moet terug," riep hij, en vastberaden sprong hij weer in de sloep.